

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 ซึ่งในบทนี้จะได้กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหาและปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ข้อตกลงเบื้องต้นและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมวลมนุษยชาติ เพราะการศึกษาเปรียบเสมือนดวงประทีปส่องนำชีวิต เป็นประตูดึงความสำเร็จและเป็นกุญแจแห่งอารยธรรม ดังนั้นจึงไม่มีประชาชาติใดในโลกอันกว้างใหญ่ที่ปฏิเสธความสำคัญของการศึกษา เพราะต่างตระหนักดีว่าพวกเขาอาจจะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุขหากปราศจากการศึกษา ความจริงการศึกษานั้นไม่เพียงแต่จะมีความจำเป็นต่อมนุษย์เท่านั้น หากแต่ยังมีความสำคัญทางตรงและทางอ้อมต่อมรดกอันอื่นๆ ของอัลลอฮ์ ﷻ อีกด้วย (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2546 : 1)

การได้รับการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนอย่างหนึ่ง ดังปรากฏในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กล่าวถึงสิทธิด้านการได้รับการศึกษาของบุคคลไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” การที่รัฐมุ่งเน้นให้การศึกษาขั้นพื้นฐานแก่บุคคลเป็นผลเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม ความสำคัญของการศึกษาเป็นเรื่องที่ไม่มีผู้ใดปฏิเสธและการศึกษาได้กลายเป็นปัจจัยพื้นฐานปัจจัยหนึ่งในการดำรงชีวิต ความต้องการทางการศึกษาจากสังคมมีเพิ่มขึ้น ประชาชนเรียกร้องให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง รัฐและเอกชนพยายามที่จะสนองความต้องการการศึกษาโดยจัดการศึกษาหลายรูปแบบหลายระดับ หลายประเภทพยายามเร่งรัดการขยายการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (อินตา ศิริวรรณ, 2544 : 2)

แม้ว่าประชากรส่วนใหญ่ในประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธแต่จำนวนผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามก็มีอยู่ไม่น้อย ประมาณร้อยละ 10 หรือ 6 ล้านคน กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในแถบจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูลและสงขลาบางส่วน กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 169 อ้างถึงในอามีเนาะ มามู, 2544 : 1)

อิสลามเป็นศาสนาที่มุ่งหวังให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การศึกษาด้านศาสนาถือเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นหน้าที่หลักของมุสลิมทุกคนจะต้องเรียนรู้เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์ ดังนั้นการจัดการสอนศาสนาจึงอยู่คู่กับสังคมมุสลิมมาตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางที่ใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศ กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็น ไปเพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม (พำภูมินา วงศ์เลขา, 2551 : 23)

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนในทุกสาขาวิชาอิสลามศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติด้วยเช่นกัน ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนถือได้ว่าครูสอนอิสลามศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในการจัดดำเนินการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะว่าหน้าที่ของครูสอนอิสลามศึกษานั้นเกี่ยวพันใกล้ชิดกับนักเรียนโดยตรงหน้าที่ที่สำคัญของครูสอนอิสลามศึกษา คือ “การสอน” ซึ่งการสอนเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของครูสอนอิสลามศึกษา

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตราการมาเรียน อัตราการเลื่อนชั้นของนักเรียน ทั้งในจังหวัดปัตตานีและศรีสะเกษเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นนับแต่มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการ (เอกสารแนะนำโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา (คพศ.7), 2529 : 3 อ้างถึงในไพโรจน์ ดวงสุดา, 2530 : 3) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา (คพศ.7) ในปี 2528 โดยดำเนินการตามรูปแบบของโครงการนำร่อง จังหวัดปัตตานีและศรีสะเกษ ซึ่งในปีงบประมาณ 2528 นี้ เป็นระยะที่ 1 จะดำเนินใน 11 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จุดมุ่งหมายหลักของโครงการคือ การพัฒนาคุณภาพของการประถมศึกษาให้เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและทัศนคติแก่ครูผู้สอนและครูวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครูผู้สอนสามารถเลือกและใช้สื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. เพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้มากที่สุด
4. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนประถมศึกษาได้มีโอกาสรับประสบการณ์ตรงจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยความเสมอภาคและมีมาตรฐานการศึกษาที่ใกล้เคียง
5. สนับสนุนการบริหารการศึกษาในระดับประถมศึกษาทุกระดับให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในปีงบประมาณ 2529 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาแห่งชาติ (คพศ.7) ต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2528 ภายใต้ชื่อโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา 2529 (คพศ.7) โดยใช้งบประมาณทั้งสิ้น 124,932,000 บาท และปีงบประมาณ 2530 จะขยายโครงการออกไปยังจังหวัดที่เหลืออีก 44 จังหวัด และมีโครงการที่จะขยายไปในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ

เป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของโครงการนี้คือ มุ่งจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ฉะนั้นครูผู้สอนควรจะมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนเองอยู่เสมอ เพราะจะส่งผลไปยังนักเรียน ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนดีขึ้น การที่ครูจะทำการพัฒนาการสอนของตนเองได้นั้น ครูจำเป็นต้องสำรวจตรวจสอบพฤติกรรมการสอนของตน เริ่มด้วยการตรวจสอบพฤติกรรมการสอนจนถึงการประเมินผลการสอน พฤติกรรมการสอนนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการที่ช่วยตัดสินความมีประสิทธิภาพในการสอน ผลการประเมินจะช่วยให้ครูได้เห็นภาพสะท้อนว่าตนเองเป็นเช่นไร ทำหน้าที่ได้ครบถ้วนและเต็มความสามารถหรือไม่มีส่วนบกพร่องและสมควรได้รับการแก้ไข เพื่อให้การเรียนของนักเรียนและการสอนของครูบรรลุเป้าหมายตามต้องการ

ปือราสง มะยูโซะ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้” พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการสอนศาสนาอิสลามในโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏว่าปัญหาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับน้อยและมีข้อความเห็นตรงกันว่า “ครูสอนศาสนาอิสลามขาดความรู้ ความเข้าใจ

ในการนำหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรไปใช้” ปัญหาด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยและมีความเห็นตรงกันว่า “ครูสอนศาสนาอิสลามขาดความรู้ และทักษะในการผลิตและใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา” ปัญหากิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับน้อยและที่ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหามากกว่าข้ออื่น คือ “ครูสอนศาสนาอิสลามขาดความรู้และไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร” ปัญหาด้านการวัดและการประเมินผล อยู่ในระดับน้อยและมีความเห็นตรงกันว่า “โรงเรียนขาดเครื่องมือวัดผลวิชาอิสลามศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เช่น ข้อสอบที่ผ่านการวิเคราะห์แล้ว” จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมในด้านต่างๆ ยังเป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอนอิสลามศึกษา ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนเพื่อที่จะปรับปรุงและแก้ไขในโอกาสต่อไป

นอกจากนี้ จรูญ ดอกบัวแก้ว (2538 : 8, อ้างถึงใน ถนอม แสงบุญ, 2548 : 2) ได้นิยาม คำว่า “ครู” ว่า หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์ แต่ความจริงแล้ว “ครู” มีความหมายเกินกว่านี้มากนัก คือ เป็นทั้งปวงชนบุคคล แม่พิมพ์ของชาติ และเป็นผู้ซึ่งต้องประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด เพราะครูผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ครูจึงต้องรู้ถึงวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ปัจจุบันแนวคิดทางการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนไป “พฤติกรรมกรสอนของครู” จึงต้องเปลี่ยนไปด้วย

จากความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการให้ความสำคัญกับพฤติกรรมกรการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอน อีกทั้งเป็นแนวทางช่วยให้ครูผู้สอนมีพฤติกรรมกรเรียนการสอนอิสลามศึกษาคีขึ้น จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีระบบแบบแผน ขั้นตอน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาอิสลามศึกษา เป็นการชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมกรเรียนการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา มีความตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมกรเรียนการสอน มีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมกรเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยสอบถามพฤติกรรมกรเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาว่ามีพฤติกรรมกรเรียนการสอนในด้านต่างๆ เป็นอย่างไร มีพฤติกรรมกรเรียนการสอนใดบ้างที่ควรได้รับการช่วยเหลือหรือปรับปรุงแก้ไข อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการช่วยให้ ผู้บริหาร ศิษยานิเทศก์ ครูผู้สอน รวมไปถึงผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษาสามารถปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมกรเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาอันจะทำให้การเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 ใน 5 ด้านอันได้แก่

- 1.2.1.1 ด้านการเตรียมการเรียนการสอน
- 1.2.1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.2.1.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
- 1.2.1.4 ด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
- 1.2.1.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยจำแนกตามตัวแปรอันได้แก่

- 1.2.2.1 เพศ
- 1.2.2.2 อายุ
- 1.2.2.3 วุฒิทางการศึกษาสามัญ
- 1.2.2.4 วุฒิทางการศึกษาวิชาชีพครู
- 1.2.2.5 วุฒิทางการศึกษาอิสลามศึกษา
- 1.2.2.6 ประสบการณ์ในการสอน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีเพศต่างกันจะมีพฤติกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน

1.3.2 ครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีอายุต่างกันจะมีพฤติกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน

1.3.3 ครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาสามัญต่างกันจะมีพฤติกรรมเรียนการสอนแตกต่างกัน

1.3.4 ครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาชีพครูต่างกันจะมีพฤติกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน

1.3.5 ครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาอิสลามศึกษาต่างกันจะมีพฤติกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน

1.3.6 ครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันจะมีพฤติกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1.4.1 ทำให้ทราบพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2

1.4.2 ทำให้ทราบพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับวุฒิทางการศึกษาวิชาชีพครูต่างกัน ระดับวุฒิทางการศึกษาอิสลามศึกษาต่างกัน และประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันหรือไม่

1.4.3 เป็นแนวทางให้ครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 ได้ตระหนักถึงพฤติกรรมการเรียนการสอนที่ดีพร้อมทั้งปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

1.4.4 ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องทางอิสลามศึกษาได้หาทางปรับปรุงและพัฒนาการสอนอิสลามศึกษาต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้า การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในเรื่องการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 อันประกอบไปด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.5.1.1 ประชากร

ประชากรประกอบด้วย ครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 105 คน

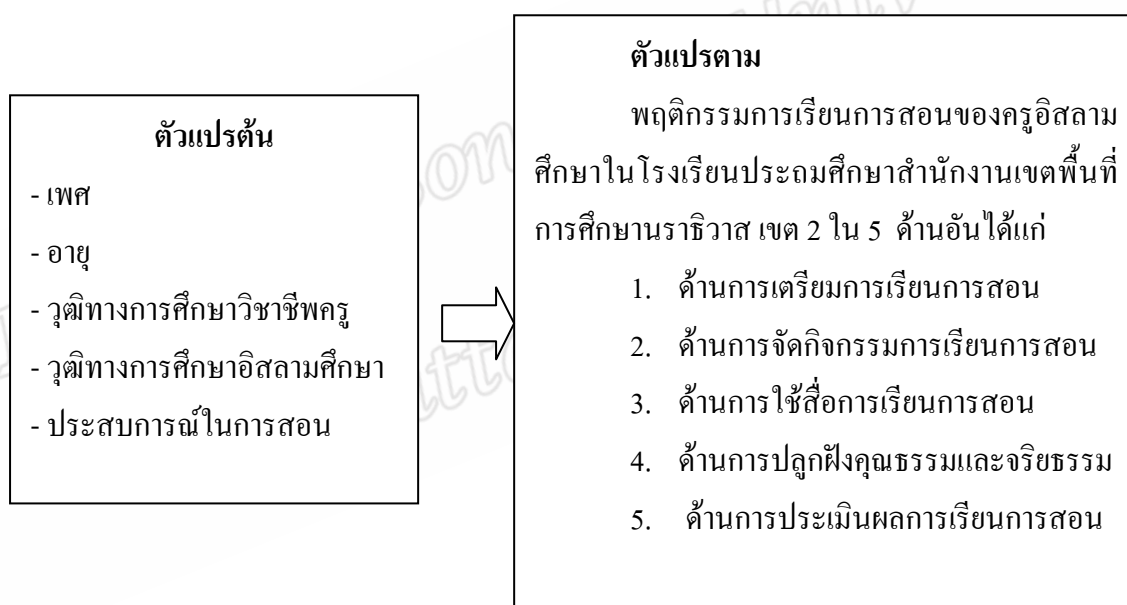
1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 86 คนจากการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan

1.5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 5 คน

1.5.3 กรอบการวิจัย

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1.6.1 ในการแปลความหมายอะฮ์ลุลกูรอ่านเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยใช้คัมภีร์อัลกูรอ่านพร้อมความหมาย ของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย พิมพ์โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์ อัลกูรอ่าน แห่งนครมะดีนะฮ์ ฮ.ศ. 1419

1.6.2 การปริวรรตอักษรอาหรับ-ไทยนั้น ผู้วิจัยใช้หลักการปริวรรตอักษร อาหรับ-ไทย ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2546

1.6.3 การปริวรรตอักษรอาหรับ-อังกฤษนั้น ผู้วิจัยใช้หลักการปริวรรตอักษร อาหรับ-อังกฤษ ของห้องสมุดรัฐสภา อเมริกา

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่นการเตรียมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน เป็นต้น ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนที่ได้แสดงออกมาในขณะที่ทำการสอน กล่าวได้ว่ามีความสำคัญและมีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาทางด้านต่างๆ ของนักเรียนเป็นอย่างมากที่จะได้รับความรู้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุดอันเกิดมาจากพฤติกรรมการสอนของครู

การเตรียมการเรียนการสอน หมายถึง เป็นการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ของผู้สอนก่อนที่จะดำเนินการสอน เป็นการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้การเรียนของผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยการกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ของการสอน ได้แก่ วัตถุประสงค์ วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและวิธีวัดผลประเมินผล แล้วนำไปเขียนแผนการสอน และนำไปปฏิบัติในการสอนต่อไป

การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามสาระอิสลามศึกษา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อนำไปดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเริ่มจากการกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการสอนตามแผนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา รวมถึงการจัดหา การผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการดูแลและเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน

การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การที่ครูได้สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในระหว่างการสอนอิสลามศึกษาให้กับนักเรียนไปด้วย เช่น การสอนให้มีความขยันในการเรียน การสอนให้ตรงต่อเวลา การสอนให้มีความซื่อสัตย์ เป็นต้น

การประเมินผลการเรียนการสอน การดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลการเรียนอิสลามศึกษา เช่น การทดสอบความสามารถของนักเรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน รวมถึงการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลแบบต่าง ๆ การนำผลการวัด และประเมินผลมาพิจารณา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ครูอิสลามศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายให้ทำการเรียนการสอน อิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 ที่เปิดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 หมายถึง เขตพื้นที่ที่มีหน้าที่ดูแล การจัดการศึกษาใน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอตากใบ อำเภอสือริน อำเภอสูโงโก-ลก อำเภอสูโงปาตี และอำเภอแว้ง

1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ดังนี้

1. ﷻ อ่านว่า “ซุบหานะฮฺวาตะอาลา” เป็นคำภาษาอาหรับแปลว่าความบริสุทธิ์ และความสูงส่งยิ่งแก่พระองค์ เป็นคำสร้อยสรรเสริญที่มุสลิมกล่าวหลังจากเอ่ยพระนามอัลลอฮฺ เพื่อเป็นการเตือนตัวเองมิให้เผลอทำการภาคีและทรยศต่อพระองค์
2. ﷻ อ่านว่า “ซ็อลัลลอฮฺอะลัยฮิอะสลัม” เป็นคำสรรเสริญและคูอาฮ์แต่ท่าน นบีมุหัมมัด ﷺ แปลว่า “ขออัลลอฮฺ ﷻ ทรงสดุดีและให้ความสันติแก่ท่าน”.
3. ﴿ ﴾ วงเล็บปีกกาจะใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน
4. (( )) วงเล็บคู่จะใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ